

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.	Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Nem tagoknál előfizetési díj: Egész évre 30 korona, félévre 16 korona, negyedévre 6 korona.	Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadási főnöke: Forster Géza az O.M.E.G. igazgatója. Felnépszerűsítő: Sallasi Zoltán az O.M.E.G. szerkesztő-székhelye. Társasági: Buday Barna az O.M.E.G. titkára.	Kézirátokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Darányi miniszter üdvözlése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya, ugys mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága e hó 29-ikén tartott ülésén gróf Desseffy Aurél elnök indítványára Darányi Ignác földmivelségi miniszterhez következő följelölést küldte:

Nagyméltóságu miniszter ur!

Örömmel és nagy lelkimegnyugvással látjuk tért foglalni azon, a gazdasági egyesületek kebeléből megindult mozgalmat, amely a Nagyméltóságod működése iránti bizalom és elismerés igazán önkezénytelen, de szívből jövő megnyilatkozásában csucso sodók ki.

Amint csekély okok gyakran szülnék nagy eredményeket, ugy itt is egy egyébként figyelmet alig érdemlő incidens egy ország közvéleményét hozza hullámzásba.

Az a versengés, amelylyel a gazdasági egyesületek, törvényhatóságok felváltva sietnek Nagyméltóságodat bizsitosítani ragaszkodásukról, jövő működésébe vetett tántoríthatatlan bizalmukról: azt a benyomást kelti, hogy belső szükség készíti a gazdátársadalmat elismerésének megnyilatkoztatására s hálája lero-vására.

Összes törekvésünk oda irányul, hogy a gazdátársadalmat életre keltjük, önálló gondolkodásra készítessük. S a jelen mozgalom kétségtelen tanubizonyosága annak, hogy gazdátársadalmunk éberén örködik immár a mezőgazdaság

érdekei fölött, hogy a közvélemény meg-tévesztésére irányuló törekveket meghiusítani s a közjaván buzgólkodókat ért méltatlan sérelmeket megtorolni tudja.

S e ténynt különösen hangsúlyoz-nunk és kiemelnünk kell, mint olyant, mely Nagyméltóságod jövő sikeres mű-ködésének biztos alapja. A gazdátár-sadalom megingathatatlan bizalmára fek-tetheti Nagyméltóságod jövő működése alapjait a siker azzal a biztos tudatával, melynek nyomán jár az elismerés, a hála, a ragaszkodás.

Nehéz körülmények között, nagy feladatok megoldása előtt állunk. Ezek megoldásához nemcsak fáradsatlan buz-galomra, pihenést nem ismerő kitartásra, bölcs megfontolásra és az érre látkörre van szükség, hanem arra a fetterőt fo-lkozó tudatra is, hogy a nemzet hálája, elismerése nyomon követi munkássá-gunkat.

Itt körülmények között jóleső tudat Nagyméltóságodat látni a földmivelségi ügyek élén, mint aki a fenti szellemi tulajdonok birtokában egyuttal a nemzet bizalmával is dicsekedhetik, aki kitartásával, erős meggyőződésével s önálló kezdeményezésével a kormányzatban és a törvényhozásban a mezőgazdaság ügyei iránti fokozottabb érdeklődést felkelteni, tapintatával és a közgazdaság egyéb ágazati jogos érdekeinek tiszteletben tartásával az ellenáramlatokat elhaltgattatni tudta.

S épp ezért a magunk részéről is készséggel és igaz örömmel csatlakozunk

azokhoz, akik Nagyméltóságod közhasznú és eredményes tevékenységéért elismerés-sel adoznak, jövő működése iránt biza-lommal vannak s személye iránt ragasz-kodással viseltetnek.

Tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy a mezőgazdaság javát célzó munkálkodásában készséggel felajánlott közre-működésünket jövőben is igénybevevni sziveskedjék.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ugys mint a Gazdasági Egye-sületek Országos Szövetsége nevében:

Gr. Desseffy Aurél s. k.,
elnök.

Forster Géza s. k., Rubinek Gyula s. k.,
igazgató, ügyvezető titkár.

Személyenyek a hét történetéből.

A Központi Tejesarnok-Szövetkezet ügye.

A budapesti Központi Tejesarnok Szövetkezet e hó 27-ikén tartotta évi rendes közgyűlést; valóságos riadalmat okozott ez alkalomból az igazgatóságának közvetté évi mérlege, mely nem kevesebb, mint 124,458 korona vesztéséget tüntet fel. Ez a horribilis vesztéség annál feltűnőbb, mert hisz ez a tejesarnok igen egyszerű és mondhatjuk, kis kocz-kázatu üzletet folytatott. Értékesítette ugyanis a tagjai által beküldött tejet s a befolyt eladási árból levonva az értékesítési költségeket a tartalékalaphoz esatolandó bizonyos hányadot: a fennmaradó összeget a tagoknak kifizette. Ha tehát az értékesítési viszonyok rosszabbodtak, akkor a szövetkezet egyszerűen olcsóbban adta

A téli idényre világító és fűtőanyagok
u. m.

PETROLEUM, LÁMPAOLAJ, KÖSZÉN, továbbá

LÓTAKARÓK

dús választékban és legjutányosabban beszerezhetők a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNél Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

alatt máris megbánták volna az örleli forgalom megszűntetését. Erre a megbánásra semmi féle ok nincsen, emellett fog az OMGÉ, ismert állapottságot egy hájazdányra sem távozott, sőt ellenkezőleg, az örleli forgalom visszalátására irányuló kísérletek ellen, amint az akkori idejét és szükségességét látja, a legrejtélyesebben védekezni fog.

B. B.

LOTÉNYÉSZTÉS.

Néhány szó a kisorolt katonalovak tenyészésbéveleléhez.

A Dessenyvi Aurél és Széchenyi Aladár gróf urak által napirendre hozott, a hadsergegből kislejeztett kanczának tenyészésre való felhasználására vonatkozó kérdés kétség-telenül nagyon fontos.

A tenyészés alapja a kistenyészőnél rosszabbok, mert a kanczanyag legjavja a katonasághoz tartozik, vagy kiülődött, az egy a tenyészésről elvonatik. Jódot kell tehát keresni arra, hogy ezen kanczanyag, ha a hadserogben felesleges lesz, ismét a tenyésző közöbe jussanak és tenyészésre használtsanak.

Nagyon sokan azon a nézeten vannak, hogy a hadsergegből kislejeztett kanczak nem alkalmasak tenyészésre, mert nagy gaznagok, vagy a csókok nem tudják felnevelni.

Ezt a vétes hitet nagyon szépen megcáfolta Odersky ur a „Közlelek” 77. számában. Két évvel volt alkalom Odersky ur oldalán mellettküdni s nem volt olyan nap, hogy az ily alapra fektetett mérésben ne gyönyörködünk volna. Legnagyobb bizkeségben s örömléssel látta, hogy a kiválasztott 28 csóko egytől-egy bevált a hadserogbe. A hadserogből kímustrált kanczak egy szólván mindegyiken termékeny voltak; az igaz, hogy az első évben sokszor kellett fedezni, de a csókok kifogástalanok lettek. Azonban előlede Odersky ur megjegyzezi, hogy a 80—100 db árvérés alá bocsátott selejt kancza közül csak 7—8-at választott ki. Illelőleg vett meg. A kiválasztások pedig minden tekintetben kifogástalanok voltak. Azt hiszem, hogy ha

Odersky ur nem a legjobb egyedeket választotta volna, nem is ért volna el ilyen eredményt.

No de tegyük fel a legjobbát, vagyis hogy egész bátran lehet tenyészésre használni a kímustrált katonai kanczakát, még így is nagyon sok akadályja van annak, hogy a kímustrált kancza a köztenyészésbe jussanak.

Hazánkban a parasztág lotényésztésének sok helyt kezd hanyatlani. Vannak ugyan kivételek itt ott, főleg Mezőhegyes vidéke, hol haladást látunk, de nagy átlagban hanyatlunk. A kisczagda a mi vidékünkön elszegenedett, nem tud jó lovat tartani, ma már nem igen költ olyat. Igra, amely a katonaságnak alkalmas anyagot szolgáltat. Gyors furvára nincs, ha terhet furaroz, inkább néhez lovat szerez. De kedveli a néhez lovat más okból is:

3—4 A közösi legelők folytonosan kisebbednek, amit pedig fel nem törnek, azt elhanyagolják, felveri a kóró s a boróka. Tágas legelő nélkül pedig nem lehet jó lovat nevelni. A kisczagdának pénzre van szüksége, tele van válválvó, nem igen várhatja meg, míg csúskója 3—4 éves lesz. Így a legjobb választást vagy éves korában adja el a csókot. Ha a nemet vértű csóko hibátlan, csak s állami mintól vevő, kap érte 100—200 K.-t. Ha pedig néhez lovat tart a paraszt, többet tud vele furarozni s ezenfelül ennek csókját könnyebben eladja választott korában 200 K.-ért, mint a másikat fajtat 100 K.-ért.

Haladunk ám a mi parasztaink is gazdálkodásuk helytorleségére néve. Több a földje legelőt; termelik a répát, lóbert s mindinkább áttérnek a szarvasmarhatenyészésre. Miért? A téhen után — különösen a tejzártokezetek áldásos működése folytán — folytonosan pénzhez jutnak s igen szép jövedelmet tudnak elérni. Így nem kell 3—4 évig várniok, mint a csókievvelésnél, melymél meg aztán is sok bajjal jár a tenyészés.

A földjét is jobban mivelni ma már a paraszt; rendesebben tudja szénát szalmát nem szivesen ad el a tulajdoni azt is, hogy a szarvasmarha jog trágyát csinál, mint a ló. Továbbá nagyon sokba kerül a kisczagdának ma már olyan lovat előállításni, amely a hadserog részére alkalmas, ha jól nem tartja, nem fejlődik s nem válik be.

Ezek volnának több vonásokban azon okok, melyek közegetben a kisczagdák lotényésztése hanyatlik.

De a paraszt nem is nagyon szeret vesződni a katonaságtól kímustrált lovakkal. A parasztnak nyugodt csendes ló kell, amelyvel 12—14 éves szezanc fia is tud dolgozni. A kímustrált katonaló, ha a hamba belatlan is, többnyire ideges és helytelen bánásmód mellett hamar csókönyösz lesz vagy lecsúszdik.

A kisczagda a mi vidékünkön (a Dráva-körszékben) most inkább hajlik a néhez ló tenyészésére fel — mint már fent említettük, részint mert az csókokat könnyebben s jobban tudja értekesíteni, részben pedig kevesebb gondot és figyelmet kell rá fordítani. Nagyon sok néhez igás mén van itt már paraszt kezben, dacára annak, hogy a ményívózat bizottságok töltik felhőtlen megnevelésük — nagyon helyesen — az ilyen ménnek használatát, melyek általában szép jövedelmet hoznak gazdájuknak.

A kistenyészők körében tehát nem is igen nagy a katonai pótló nevelésre való hajlam, de vannak az említettekön kívül egyéb okok is, amelyek következtében a csapatok részéről kislejeztett kanczak nem jutnak a kistenyészők kezébe.

A kislejeztett katonalovak néhány nagyobb központban bocsájtástán árvérés alá. Ezen központok pedig legnagyobbrészt ily helyeken vannak, ahol a gazdákönzéség a kímustrált lovakat nem használhatja, mert az illelő vidék gazdasági viszonyának meg nem felelek. Messzebb vidékről pedig nem mehet, de nem is megy a kistenyésző oda; az árvérés német nyelven folyik s ez sem nagyon vonzza a magyar parasztgazdát. Még van egy ilyen alkalom. A kímustrált katonalovak árvérése öszkor és télén megy végre. Ottan időben tehát, midőn a kisczagda már minden munkáját elvégzte s télre bizony nem sivezen szerez be állatot, mert rendszerint kevés a takarmánya; vagy ha van takarmánya, inkább tkört, tehenet javit vele, hogy tavasszal eladja s így a tavasszi munka megkezdésekor pénz nélkül is legyen.

Ha tehát azt akarnók elérni, hogy a kímustrált hadsergebből kanczak a kistenyészők kezébe jussanak, első sorban is decentralizálni kellene az árvéréseket, másodszor pedig nem öszkor, hanem augusztus havában — a vetési idő előtt — kellene az árvéréseket megtartani, hogy a kistenyészők meg az őszi munkáját elvégezhesse a vett mustralóval s a régi lovat még elég jól eladassa.

Az utóbli időben tehát nagyobb uradalom kerüi figyelemre s az hadsergebből kislejeztett kanczákra és szerez is lyeneket. Ha a méneket jól választják meg, ezen kanczák, egy nagyon szép eredményt érhetnek el velük. De ne tévesztük szem elől, hogy a mai viszonyok között 650—700 korona, amit a hadserog fizet a 3—4 éves kifogástalan csókért, nem megfelelő ár. Tibb esetet tudok, hogy oly vidékeken, amelynél a hadserog 600 K.-át akart adni, kiföldből kereskedő 1000—1200 K.-t adott. Ilymódon a remonta-tenyészés nagyon drága s nem lehet rossz néven venni, hogy sok uradalom nem a hadserognek adja el csókját, hanem a jobban fizető kiföldből kereskedőknek. Természetes, hogy a kanczanyag, amit kiföldre kerül, a hazai tenyészésbe kerül.

Kíváncsok volna tehát, hogy a hadserog magasabb remontárat állapítsan meg, amely jobban megfeleljen s arányban állana a mai viszonyokkal és a főnevelés költségeivel.

A fontos kérdés sürög megoldást kíván s bizalommal várjuk a kormánytól, hogy hazánk mezőgazdaságára néve a legelőnyösebb módon fogja azt megoldani.)*

Pályi Sándor.

nek, pedig ma már sok irányban muszáj teljes tájeközösséggel bírniuk a jogi téren is.

Igy kivül a közigazgatási jog terén olyannyira szakporodtak a törvények és intézmények az utolsó években, hogy már azoknak halma egy külön tudomány. Itt vannak a mezőrendőrség, a hamistási és a munkatörvények, névnyereményezés és állattenyésztés különböző ágazataiban gyakorolt kormányzati intézkedések, amelyek mind újabb keletű dolgok s mindezeknek háta mögött meg egész sereg intézkedés és intézmény áll, melyeknek pókálózatában a garda foglalt helyet, mint a közigazgatási alkotások irányadó médiuma. A gazdnak tehát nem szabad elvonulni a székba, mert a házára, nő ugyan, de azért a legyet helyette senki sem fogja meg. Igen emberségese dolgot ilyen körülmények között megkönyönytíni abbéli feladatunkat, hogy a növekedő joghalmozásban kismeryük magunkat, meglassuk közzülök azokat, melyek érdekében jöttek létre s egyrészlől kötelezők, másrészlől hasznát halajnak. Ebben a feladatban jón segítségül a Célország könyve, amely gyakorlati érzéssel és körültekintéssel lévén megismerkeszve, czejját el is éri. Tudnillik elérni annyiban, hogy megiródtt.

De mellesken mondvá, ezenkivül még meg is kellene szerezni azoknak, akikhez addressálva van: földhirtokokoknak, haszonbérőknek és gazdaszíteteknek; mert különben a

szabonforog jógsime édes kevés célt é el. Az az egynehány firkász ember, kinek véletlenül kezebe kerül egy-egy ilyen hasznos könyv, lelkes méltatásokkal meg nem kárhoztolhatja a mi könyvtárszerző professoraink fáradságát és közejtételest. Mi szivesen megköszönjük az orvosságot, de tulajdonképpen a nagyközönségnek kellene bevenni. Sok jó orvosság hever a raktárban, hatás nélkül. Gazdasági szakirodalomunk értékes termékeit lepi a szürke por; ambiciózus, tanulmányozó szakferiatk kezében a toll ma-holnap sársókafevás alakul át, amelyivel értékes studiumokat közhazsnok tapasztalatokat fognak eltemetni. S elmetetik végre a komoly gazdasági szakirodalomát is, segédkezővén ebben a szerfartásban a túllejlett hírlep — és rőpiratiodalom.

Ha nem látánuk ilyen sötét színben a garda olvasó-közönség közömböségét, arra biztatánuk Gerölczty, egészítse ki könyvének másodlik kiadását a kereskedelmi jogismével; érte nagy szükség van és lesz, de a garda mindaddig közeledik a kereskedésből, de az erandcs — kalács nélkül. Tisztelet gazdalközönség, a kalácsot önkötlő várjuk! Könyvet írni nem könnyű dolog, jó könyvet írni még nehezebb; megvenni és olvasni s jó könyvet: ez az, ami a legkevesebb áldozattal jár s emellett a legtöbb hasznát hajta.

Buday Barna.

*) A Dessenyvi és Széchenyi grófok nyitl leteleknek eredményeként örömmel közöljük, azt a szakszerző hozzájárult, utalván arra, az évös hátsára, melyet hasznó országunknak, illetve az államháztartásunkban is gyakorlati utatvaló terelkezés eredményeként. (Seeh.)

SZŐLŐSZET, KERTÉSZSET.

Rovertaztes: Angyal Desz.

A tömeges gyümölcs-termesztés.

Az is baj, ha nem terem gyümölcs; de az sem kisebb baj, ha egy kis termés megszállja a fakat. Bizony bevált a példabeszéd azon igazsága, hogy maga a jó istén sem tehetné elégséget az embereknek. Ha nincsen termés, akkor a fakát szűjék; ha meg van termés, akkor meg nem lehet az kelőlen értekesíteni s nyakunkon rothad fel. Így is baj, így is baj!

Egy olvasman valahol, hogy az országban minitgy hatvan millió gyümölcsfa van (ennek is a fele szájrfa). Ez azonban úgy elcsúszk, hogy ujjainkon könnyen összeszámit-hajjuk azt a néhány gyümölcsvidéket, mely itt-ott elszórtan egy-egy ország részben van. Nagyon jól jegyezve meg földmívelési miniszterünk, hogy legalább is tízszor ennyinek kel-ne lenni, hogy a világ természetelő államak között helyet foglalhassunk.

S ez a nagy hiba egyuttal, hogy gyümölcsünk nem tudjuk kelőlen értekesíteni. Valamint nincsen a világon az a gabonakereskedő, ki néhány mázsa buzizart a termelőt felkeresse; s épp úgy tudomást sem vesz a kereskedővilág, ha egyes mázsaq egy pár mázsa gyümölcsre terjed. De ez az nagyon fontos, mert mi már a természetis irányt meg a föld-tetés előtt azalt tévesztjük el, hogy szeretjük a sokfélesegre, valósággal ahány fa, anyfi féty. Így aztán bajos dolog volna csak néhány mázst is egy-egy fajtól összehozni.

A magyar ember abban találja kedvet, hogy lától lánoz, nemrád elmondhatja, hogy ez ilyen, amaz meg amolyan fajta. S eme lett nem gondolja meg, hogy a sokfélesegben kevés a hason s korántsem bir azon értékel, mint az egy felének tömeges termesztése. Sokat egfolyból természetien mindig többet ér, mint hőmji gyűjteményes kollekczió, a hol a fajták sokfélesegre játsza a főszerepet.

De ennek megvan a maga természetes oka is. Kereskedelmi czikket csak oly áru képezhet, mely egyformaságával domborul ki, egyidőben érik, egyszerre szedhető stb. Különösen pedig fontossággal bir itt azon körülmény, hogy minél tovább eltartható legyen. Már pedig különböző fajtlánál ez az eset nem forog föl s csak nagy ritkán talál az ember két különböző fajtát, mely egyidőben érik. A kereskedő is nem ritkán azon helyzetbe jut, hogy árújan azonnal tul nem adhat s bizonyos ideig tartania kell, míg megfelolet verője akar. Mily nagy bir ilyenkor, ha például egy ózi alma a téliek közé keveredik? Emez elkezd rohadni s biztosra vehetjük, hogy megrottna a többi is. Tízét azt nagyon jól a kereskedő s mivel ez eset gyakrabban fordul elő, tartózkodó állást foglal el a vásárlásnál is s csak éppen olyankor vesz, amidőn potom áron juthat hozzá, avagy biztos elhelyezésre számitálhat.

Nagy baj továbbá az is, hogy esetleges nagyobb termésnek általában az oly mázsa felfoly helyünk, ahol azt ideig-óráig is legalább eltarthatók. Szóval nincsenek megfelelő gyümölcskamráink s így kérelenek vagyunk az egyenesen a fáról eladni avagy pinczében és padláson eltarogatni.

Nem kisebb baj az, hogy gyenge lábon állunk a pomológiás ismeretekkel s csak kevesen tudják a biztosan megérkezési idejét az idő a gyümölcs ledeszere. Vagy korábban, vagy későbben ejtik a szedést. Pedig mind a kettő baj. Mert ha idejénel korábban szedik a gyümölcsöt, az felvében éri nem fog, hanem létezésében összecsúszol s értékeben jelentősen csökken. Ha pedig időn tul hagyjuk a fán, akkor meg megszállk ama eszhetőségnek, hogy féléj is hullni fűrd, szérszerűdik s még kevésbbé áll el. Már

pedig annyit kétségtelenül be van igazolva, hogy a nemese tul gyümölcsnek nem szabad a fárg megérni, hanem felvében érleve jut el az érés má fokához, amelynélzet és zamatajt kifejeleti épese. Kikötöti terminust meg már csak azért sem lehet előzetesen megállapítani, mert a fa s gyümölcs nem szokott minden évben egyformán fejlődni. Így esetleg az idén jó két héttel gyorsabban fejlődött, mint az előző évben. A Bosz kakab körte például az idén megdrett október elejére, holott máskor ilyenkor kellett az szedni.

Aki tehát a gyümölcs termesztést haszonlani kívánja tűzi s azután jövedelmét is elvezi; annak határozatlan a tömeges termelőre kell fektetnie a figyelt s azon tennie már a facesmetéit elletésekor, hogy egy-egy fajtából sokat ültessünk. Így aztán ha a fák termése fordultak s egy-egy természetidős megészlja azokat, legalább egyféle s egyidőben áró árul bir, melynek mindig sokkal előbb akar véroje, mintha ugyszótvan minden egyes gyümölcs má s más fajta.

Nagy befolyással lesz továbbá ha gyümölcskamráról is gondoskodunk, hogy ne legyünk kénytelnek az első árkármilyen verőnek potom áron elpocsékolni gyümölcsünket. Nem minden estendő olyan mint az idej, hogy a gyümölcsnek nincsen tartóssága s tömegesen rothad. Jóhettek évek, a midőn a gyümölcs teljese fejlődik s csak alkalmas helyre lesz szűkses, ahol a megfelelő verőt hátrávan nélkül bevárhajta.

Végre pedig nem fog ártnai, ha pomológiai ismereteket gyararítjuk s nemcsak azt tanuljuk meg, hogy mikor legtanácsosabb a gyümölcsöt szedünk (azokról nem is akarunk említet tenni, a kik a gyümölcsöt úgy rázzák a kemény talajra) hanem megtanuljuk azt is, hogy gyümölcs nemcsak nyersen lehet értekesíteni, hanem egykétet földolgozva, mint aszalványt, szeszt, izt stb. szintén. Nem kell visszaradniunk halmi pepeselő munkától sem akkor, amidőn fáradságunkon való megízteit s különösen amidőn arról van szó, hogy azzal gyümölcsiparunk fejlesztésé modozik elő s százezernyi értékek methetünk meg az elpusztulástól.

Liebbald Béri.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovertaztes: Ifj. Sperzen Pál.

A mezőgazdasági gépi és kézimunka közti viszony hazánkban.

VI.

Összefüggésben áll-e a mezőgazdasági munkabérek megadása a gének előterjedésével és mekkora költségtérjáskülsítés érhető el gépi munkával szemben a napezzámmal.

Az eddigieken néhány szöveval említés tetétt arról, hogy a gazdasági gépek beszerzéséhez nem minden alkalommal fordul szivesen a gazda azért, mert tudja, hogy ezek nem közvetlen termelő vagy jövedelmét adó részai a gazdaságnak, hanem tetemes költséget okozók, azonkívül kezelésük szakértelmét is igényel, ami a legtöbbszor hiányzik.

De a lókatál, hallokat, tapasztalatok egyszerűen megmutatták az utat, hogy helyes szervezésnél, tehát közvetve, ugyanazon tárgyak a gazdasági jövedelmének fokozásához lényegesen hozzájárulhatnak és dacára ezen ismereteknek, azt találjuk, hogy a gépek beszerzése a legtöbb esetben nem annyira a helyes üzleti viszony okosszrú kibiználásának a következménye, minthogy a munkások hiányának, vagy a munkásoktól való függetlenedésnek, vagy a munkaigény megváltozásának, amennyi-

ben terhes, nehéz mechanikai munkát végzése-re nem mindig hajlandók a munkások.

A mezőgazdasági gépeknek tehát, így lépcsőről-lépcsőre kellett meghögdítani a gazdaságukat, ahol legnagyobb ellensége a magyar gazda megrögzöttsége volt, pedig a megváltozott mező- és Kőz gazdasági viszonyok ugyan az ellenkezőt indokolták. Ezek megrögzöttségi viszonyok maguk után vonták a munkabérek emelkedését is, amelynék alkalmazásával a gazda a nagy árhullámlásnak alvotett és legtöbbnyire a minimumon álló terményárak mellett kalkulált többé meg nem találta, tehát segítségével beszerzte a kapáló-és aratógépet, de ismét csak a legnagyobb kényserrostát találta aint.

Hogy a gazdasági helyzetátálakulásában igen jelentékeny szerepet illet a munkásokoztatás mozgalmat, az ismert dolog! Hisz Dékes, Csánad, Csongrád, sőt Heves egy részében is akarány gazdaság a kapás növényék termesztésé meg ma is a régióbi földmívelési rendszerét folytatja, ha a léketlen izgatolók a munkásokat hirtét csafja tanáinnak meg nem meztérik.

Sőt mi több s ami mintegy bizonyítót érvele is látszik birni, akarány gazdaság és azidőben van még ma is az országban, hol az izgatolók olynnyira szemet szuró kapáló-és aratógépek teljese ismeretelenek nem használtak azok egyszerű okból, mert a kapálási és aratási munkák rendszeres keresztelitvélőre van elegendő és jutányo munkásság nap-szamas, százezes, az ég nem avarokké gépre. Kivétel itt csakis a nyágyóktés és értéket képviselő hirdokok képeznek, ahol a termesztés ezen gépek már részben alkalmazattak.

A legtöbb esetben tehát a gazda nem is jószántából hozta gazdaságába az említett gépeket, hanem a megváltozott munkázviszonyok kényserítették rá. Hisz ha a nagy magyar Alföld természetesen megrögzöttségű földművelők részéből eret volt ezzen előrehaladás a beltérjesekben látszó kultura fély, ugy nem láttó volna oly szomoró napokat, mint amilyeneket félvezjezi kéntelen volt.

Mit mutat mindezzel szemben a feletté napzám? Az első tekintetre azt gondolhatji, hogy most már az gépekkel felszerelt gazdaságban a munkások teljese nélkülözhető, de csakis gondolhatni, mert aki ezzel gyakorlatilag is foglalkozik, az azt találja, hogy egyrészt nem minden munka végezhető el géppel, tehát a munkáskézre ép ugy, mint a muliban, szűkses lesz a jövőben is, másrészt pedig a gépek alkalmazásával, ugyanazon munkaigény teljeseítésre az igaz, hogy kevesebb, de értékesse megbizhatóbb, tehát drágább munkás-kézre van szűkses.

Az ugyanis rendelteténekének akár felel meg teljese, ha jó munkát végez. Ehhez pedig hozzáróti, gyakorloti vezetó is kell és amely munkás ezen tulajdonságokkal rendelkezik, okvetlenül nagyobb díjazásban részesül. A gazdaság kiadással a fizetett nagyobb napszám-bériben látszólag emelkedőc ugyan, de ez tetétesen ellensúlyozza és a használt gépi munka szűkítja le a nagyobb munkáteljesítemény. Egyes egyén napibére a gépi munka mellett emelkedő lényazott vesz fel, míg a tömeg keresetképessége csökken a munkanapszámának apadásával. A gépek előterjedése tehát a napszámberék nem abszolot, hanem csak relatív emelkedését vonja maga után.

Itgy pillanatra a munkázószertől részéről az emelkedő árak kedzésénem kibizáltságot a gépek használatát a munkáskez keresését a munkanapszámának apadásával csökkent, de erre meg a feletet, hogy ugyancsak a gépek szűkítatlank má eddig nem ismert foglalkozást, csak a munkás bizonyijon használhatóknak, azonkívül éppen a gépmunkánál áll be az az eset, hogy az ilyen gépek mellett dolgozó családtagjai keresete magasabb, meg aint 2 családtaggal közteges munkát végezne.

A napszámok nagyságára és a gépek elterjedésére közösi összefüggés tehát egész természetes, mint igazán némileg az országos átlagos napszámok elő vidékről, hol a gépmunka elterjedtebb; így az ilyen vidéken volt 1896 évtől az évi átlagos napszám 166 Kor. 1897 182
1898 138

A napszámokról tehát emelkedést mutatnak, a mely emelkedés azonban, teljességben nem csak a géphasználat eredménye.

Bizonyítvány nem szorul egyszerműind a fentebbiekből kifolyólag azon tény sem, hogy a kapáló- és aratógépek helyes alkalmazásával a mezőgazda tetemes költség megtakarításra képes. Fő előnye azonban a gépi munkának nem csak öncélúságában rejlik, hanem azon, a legőbb esetben számban ki sem fejezhető értékben, hogy a munkának renes időkben való elvégzését teszi lehetővé, ami a természetis érdekekben első rendű kérdés, továbbá, hogy a munka jobk, egyenletesebb lesz, gyorsabban lebonnyolhatók és a kínálóok kedvet okoznak, hogy juttatniuk a lehető legjobb kihasználattal.

A tapasztalat e tekintetben azt mutatja, hogy a kapálás és aratási munkának géppel való teljesítésével általában 20—35% kiadás takarítható meg.

Vörös P.

LEVÉLSZEREKNY.

Kérdés.

432. kérdés. Ajánlatos-e a lohercseplésből származó lohere-pólyát lóval etetni? Én azt hiszem, ez ártalmas. De ha ezen czélra nem használható, mily más módon lehetne ezt értékesíteni?
R. M.

433. kérdés. Kitélelésre van 70 darab 8 hónapos süldöm, rendelkezésemre van burgonya 50 hektóliter, kora amennyi kell, ugyancsak rendelkezésemre áll lucernalevél (a takarmányszámlán leltőlze levell).
Mennyi korpaadagolásra van szükségem akár darabszám számításra, akár 1000 kg. élősúlyra, hogy süldöim elég jó karban megtarthatók legyenek jóvá és március végéig és esetleg darabonként 60 kg-ra felvihetőek legyenek, miután most 30 kg-mot nyomnak. Vagy koll-e nekik tengeri is adni?
S. R.

434. kérdés. Úradalmunkban ismételve előfordult azon eset, hogy a keresekő által egyszemesen átvett hizomaráhű külföldöm, mint túzódeszek elokoztatott és a keresekők túllöké körpáltás követeltek. Az ekobandás hatóság bizonyítottánnal igazságot tört, de nagyon közönyös a feltétele, hogy ezen bizonyítottány felelőseit meghalvelek alapján állították ki? Kérdésem tehát, tartozunk-e ily esetben körpáltással a kereskedőnek és mily mértékben? Van-e erre törvény vagy miniszteri rendelet?
S. U.

435. kérdés. Kérem a t. gazdaságszám utabizottságtól, hogy lehet a takarmánytökök legtorább eltarthatósági, hogy az el nem pusztuló és meg ne fígyion?
S. M.

436. kérdés. Bérleti szerződéssem egyik pontja így hangzik: „Köteles bérlő a bérlet utolsó évében a szántóföldnek huszonöt százalékát fekete vagy zöldségnek tartani.”
Helyesen járok el, ha az utolsó év tavaszán a megfelelő helyen zabot bökthetőm, melyet általában hányaral vissza rendszertelenül foglalom meg tekintetek zöldségnek?
A Lektakítás után ezen tartókat mint zöldség-ártókat beumatotum, vagy köteles vagyok ezeket meg is szántani? Megfelel-e a fent nevezett három takarmányféle annak, hogy a tartókat zöldséggarrá bökvegyék?
Továbbá megfelel-e zöldségnek olyan föld, amely ugyan gabonával volt bevetve, de az földön le lesz kaszálva és megot nem hoz?
S. M.

Felelet.

Vörösherepölya takarmányozása. (Felelet a 432. sz. kérdésére.) Am. óvári gyökieslert állomán munkapálója szerint egy Pozsony-megyéből beiküldött ideál vörösherepölya tartalmazott: 57 1% szárazanyagot, 15 1% gy. fehérjét, 2 0% zsírt, 33 1% ny. szénhidrátot, 28 5% nyeresórt és 7 4% hamut. Könyg szerint pedig foglaltatik a vörösherepölyában 7 0% em. fehérje, 0 6% em. zsír, és 35 0% em. szénhidrát s így összesen 57 8 terepölyéig. Ellenben a közepeműségű írítés 5 4% em. fehérjét, 1 0% em. zsirt és 41% em. szénhidrátot, vagyis összesen 60 2 terepölyéig tartalmaz.

Emellett leg véve tehát 100 kg. vörösherepölyára annyit é mint 96 kg. közepes rit. szétá. Ébből az tűnik ki, hogy a vörösherepölyát nagyon is érdemes főletetni, ami nehézséggel sem jár, mert az egészszéges vörösherepölyát minden által szereti, csak az a kár, hogy a kérdéses pólyában többnyire sok por szokott lenni, melytől nehezen tisztítható meg. Utóbbi esetben legczelszerűbb főzni vagy főzőlni és sertekekkel etetni míg a jobbadán pormentes pólyra lóval és kérzőzőkattalakkal is felvehető.

Süldők teletetésre burgonya s korpával. (Felelet a 433. sz. kérdésére.) Ha 270 lb 30 kg. átlagsúlyú biró süldőnek szánt 50 hektó liter burgonyának március-ig kell tartani, akkor legföllebb 15 kg. burgonya etethető velük 1000 kg. élősúlyra s naponta s így még aranylattal sok korpát kellene tápszkűzőkűtű kiegészítésére használni, de az azzal a hátránnyal járna, hogy a süldők nagyon szűk kápárattal tartanak meg, nem esznek, hanem egyiket meg a sertes természetével. Ezért azt ajánljuk, hogy vásároljon inkább kevesebb korpát, de szeressen beárpt, vagy tengeri sirt, mert habár a szemes előszégeknek valamivel nagyobb a piaci ára, a süldők a jelen esetben mégis ölesöbbon teletethetők azt szemeselőszék és korpával, mint szemeselőszék nélkül, mert első esetben kevesebb meg kell nekik, mint második esetben. Kísérte meg a következő etést, mely 1000 kg. élősúlyra vonatkozik:
15 kg. burgonya, 10 kg. tengeridara, 10 kg. buzakorpa és lucernalevél ad lib. Ebben a lucernalevetet nem számítva — foglaltatik: 20 9 kg. szárazanyag, 2 28 kg. fehérje, 0 79 kg. zsirt és 18 75 kg. szénhidrát, a táparány pedig 1 : 6 9. Miatán a felvésendő idősebb süldők legmegfelelőbb táparánya 1 : 6-1 : 7 között váltakozik, az általunk ajánlott adagolás ebből a szempontból is megfelelő az elmélet követelményeinek.

A burgonya s korpa csak azon esetben kápárattal tartandó süldők egyetemes ételre, ha legalább 30—40 kg. burgonyát lehetnek megenni, mert pl. 35 kg. burgonya és 14 kg. buzakorpa tartalmaz; 20 8 kg. szárazanyagot, 2 29 kg. fehérjét, 0 46 kg. zsirt és 13 81 kg. szénhidrátot, a táparány pedig 1 : 6 6 s így ez a takarmány is megfelelnék neki, de miután burgonyakészlet a csekély, a gabonával lelt arról gondoskodnia, hogy az süldőknek táparányát kápárattal s hogy ósztakarmánnyal táparányra elég ták legyen.
Cselköz.

Vevő körpáltása gümökörök állatorket. (Felelet a 434. sz. kérdésére.) Mint már egy ízben ezen a helyen megirták, a vevő tartozók bizonyítványt azt, hogy a gümökör miatt külföldön elokozott állát gümökör, amelytől az előadókó vett, a kivél szemben 6 kártevés igényt támaszt. Ha ezt bizonyítvány nem tudja, akkor természetesen a biró nem is léthei meg részére a kárértést. Törvény vagy rendelet nálunk nincs, mely a kérdéses megfelelően szabályozná, hanem a bíróság csak a jogszokás, illetőleg az ennek alapjául szolgáló ország polg. törvénykönyv alapján ítélkezik. Általános szempontokból is nagyon kívánatos volna egybíránt, hogy a hazai háló

lálók királrog gümökörtől mentes állatorket adnának el külföldre.

Takarmányok elterjedése. (Felelet a 435. sz. kérdésére.) Természetes ménségben csak a háztartás számára lehet a tökök úgy elenni, hogy újváig vagy esetleg tovább is előálljon, ellenben a takarmánytökök csak beaványításra alkalmas konzerválhatók a téli időre, mert a takarmánytököre nem forditunk annyit figyelmet mint arra, melyet ember tápl akarunk használni. Egybíránt minél sertelelebb a tök, s minél szárazabb, szelöesebb s hívösebb, de fagymentes ilyen tartjuk, annál tovább képes előlni, azonban novemberem töl ily sem vagyunk képesek takarmánytökök rohadástól megóvni, ha tehát sok tököt természetisítjük, vagy ha az azt bármíno ökök csak telen akarjuk etetni, akkor nem marad más hátra, mint az, hogy a tökök beaványítsuk. E czélból kellően felajárjuk és lehetöleg czeumentburkolattal bíró vorebete tiporkny, hasonlóan, mint ahogy a zseviszkv állagott zöldséganyagok szokásos rohadástól tartás közben is S késekkel folytatójuk a tök aprítását. Főgyöjelmet arra kell fordítani, hogy a tök a verem falai mentén és a szegletén kelően letiportassák, mert itt legkönyvebben marrednek közötte, ez pedig a tök megpenseződését s elrímását okozhatja. Ha a verem már meglelt, akkor följárjuk is unnyira rakjuk s tiporkny tökök, amennyire csak kápárattal, s régöl meg pólyát, lombot vagy fűrespórt hintünk red s most kelőben befödöljük. A bevermelt tök néhány hét alatt inszulzósún kásas anyagga szokott átváltozni, de a sertes így is szereti s a marha is megési, ha ölesöng pólyával vagy zseviszkvel keverve adjuk neki s a szárazanyag egy részét megpensevelnünk mindenesetre az fődolog, hogy a verem jól legyen elszívte, vagyis, hogy vízhatlan legyen, továbbá, hogy a tök be legyen tiporva s végre, hogy a külső levegőtől is minél jobban legyen elzárva.

Cselköz. Zöldgarnak tekinthető s a zabos-büköny, melyet csakaladdé zölden tekinthető gazonra! (Felelet a 436. kérdésére.) A zöldség” fogalma nagyon ták fogalom, mely gazdák körében nagyon különbözöen értelmezik, minöföleg már számtalanszor per és vita tárgyát képezte, anélkül, hogy e tekintetben megállapodásra jutottak volna. Mindeztáltal a szákképzett gazdák körében habár a zöldgarn fogalmát teljesen elvetendök tartják, az a nézet nagyon túlsúlyra, mely szerint a fekete vagy helyettesítésére zánt zöldgarn alatt csak oly növényeket elvetett szántóföldterület értendő, mely növények után az őzsi gabonafélék sikerrel vethetők s melyek sorába csak az elég korán letakarítható s a földet elég jó módon kiszáraszó s a földön állólag visszahagyó száras takarmánynövények számíthatók, amilyenek a zabosbüköny, a löher, baltaczim, szeradella, nyulszajpa s csibeher. Azonkívül a koránvetett csalamadék is sok helyütt zöldgarnnak veszik, különösen, ha trágyát kapott, ellenben a mohar, mely a földet nagyon kiszáraszó s a földön állólagban általában hányaral vissza rendszertelenül foglalom meg tekintetek zöldségnek. Az őzskar takarmánnyak vetés, buza s őzsi árpa, minthogy legkorábbban takarítottak le, zöldségzártsába vétének rendszerint.

Az itt kifejtett nézet azonban csak egyfő jellegű, minék folytán per esetén a szákképzett gazdák körében az őzskar foglalmát más nézet is juthat érvényre, amíelő csak az követezik, hogy a haszonbíró szerződéseben a zöldgarn kitétel ingadózó volta miatt teljesen mellozódna, ha pedig mégis alkalmaztatik, szorosan megállapítandó, hogy ezen fogalom alá minél növények tartoznak s továbbá az is, hogy ezeket a területet ki tartozik, hányszor s miképen megszántani? Minthogy erre nézve a megállapodások nagyon különbözök lehetnek s törvény ezeket

nem szabályozza. Ezen okból azon kérdésre, hogy a bérlő a zöldség-táblákat kötelese megszantálni? határozott válasz nem adható, de tekintettel arra, hogy a feketegarj kikötése esetén, ezáltal rendszeren megszóntott ugarok száca értini, a zöldség pedig a feneforgó esetében a feketegarjral egyendertőnek vettik, sőt a szokások időben eszközöltné megmivoltás az ugar lénegéhez tartozik, mivel különben a feketegarj csak parlag, a zöldség pedig csak a tartó, mind zeknél fogva azt véltük, a zöldségartertelének megszentása a bérlő köteleységéhez tartozik.

H. A.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Darányi miniszter ödvözlése.	1643
Stemelenyének a hét történelmének.	1643
Tárca.	
Jogiáné.	1644
Nóhiás azó & kisorol katonalok tempészité. bevételeihez.	1645
Szölöszet, Kertészet.	
A böngös gyümölcs-termesztés.	1646
Gasztácsi gépezet.	
A magyar kir. földtan Intézet muszema a közönségnek díjfalvainé nyitás minden vasnap és csütörtökön, délelőtt 10-11-ig.	
Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10-11-ig, egy korona személyenkénti belépő díj befizetése után letekinthet meg.	
A m. kir. mezőgazdasági miniszter gyűléseménye a VII. ker. Kerespés ut. 72. szám alatti házban megkelethető a hétfő és a kímnapok kivételével.	
naponként 4. e. 9 órától 4. u. 1 óráig.	
Hőfűtési és a szénegér kötélet napkórna a muszema zárva van.	
A muszema látogatás ingyenes.	
A legközelebbi villamos-kerék megállóhely a Kerespés-utca a városból jött VII. ker. Anýé-oroszlós-utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kanyermező-utca sarkán van.	

gasztácsi segédtanár fizetéstelen miniszteri segédfogalmazóvá, végül dr. Lengyel Zsolt dányőnévelé központi igazgatóság fogalmazó-gyakornokot ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri fogalmazógyakornokká nevezték ki.

Haldizások az OMGE. egyik legfröbb és leghözöbö tagját vevett el Lejónyi György nyugalm. kir. közalipirányi főoszt halálával. A boldogult 81 évét élt és életének minden ténykedése a mezőgazdaság körében folyt le. Az öreg ur mint az igazgató-választmánynak és az Orsz. Törzskönyvelő-bizottságnak tagja egyesületünk életében is szerepet játszott a ritka buzgalommal és kötelességértelettel teljesítette a ruháruztól bizalmi állások kitémélte. Gyűléseinkről sohasem hiányolt, még a f. hó 29-én, épen temetése napján tartott igazgató-választmányi ülésen való meg nem jelenését néhány nappal előbb gyönglélekre való hívatkozással mentette ki. A gondviselés másként határozott, sorinkban 4 órából nem tisztelhetjük. Így részvérvé kiérték örök nyugó helyére őt, ki szívójogának és kötelességértelettel kiemelkedő példáját életében. Haló pörzeiben nyugodjak bévével! — Sajó-gáldóci és eszei Galgóczy Károlymal tag. tegei Csanády Mária, Galgóczy Károly tag. társunknak és a magy. tud. akadémia tagjának házastársa f. hó 27-én délutén 98 évében hosszas szenvedés után elhunyt. A kitűnő urnó elhunytát a Galgóczy-családon kívüli nagy számú ölélő rokonság gyászolja. Béke poraira!

A Központi Tejesarnok-Szövetéket múlt éve. A Központi Tejesarnok ügyérelt lapunk első helyén emlékeztünk meg; a közgyűlés előterjesztett évi jelentést alább adjuk:

A füztagok száma szeptember 15-ikén 96 volt, 442 létszárral. A mult év folyáman beszállítottak a szövetéket címre 13.244,043 liter tejet. Ezután a bevétel 2.113,880 korona 90 fillér volt. A tej értékesítése és szarint literéjé 12 1/2 fillér volt. A jelen évi mérleg tetemes hiány mutat ki; főleg a miatt, hogy a fővárosi róssz árviszonyok közeledtek, melyek különlegesen 50,800 koronát kellet leírni, mint kétes követelést, amelyből alig lesz valami behajtható. A gépezéti berendezések, mivel azok nem felelnek meg már a modern követeléseknek, 131,824 koronát írtak le. Ehhez járul a mócsal tevel vesztése, amelyből még 35,135 korona áll fenn s a konverzális vesztése, amely a leírások folytán 39,804 koronára apadt. A vesztéseg fedeztetére javasolja az igazgatóság elsö sorban a 43,505 koronára rugó tartalékpalopt s e tölékszegezhöz csatolt mindamaz össegeket, a melyek tulajdonképp a tartalékpalopt állékak volna. Lénykép a 443,000 korona tökén föli, a rendelkezésre álló 101,416 koronát is a vesztéseg fedeztetére fordították. E két összeg felhasználásán kívül, még 124,458 korona vesztéseggel jár a mérleg. Erre néve javasolja az igazgatóság, hogy ennek a fedeztetésre minden üzletrészt után éntessék be 79 korona 32 fillér. A még ezenkívül mutatkozó 89,323 korona vesztésegét pedig az üzletrészek 800 koronán való lebehözésével kívánja az igazgatóság ellátetni. Sajnálatlalt említ meg végül

a jelentés, hogy az igazgatóság élnöke, Szápary István gróf a megrongált egészségére való utalással, erről a tisztéről lemondott. A közgyűlés tökébz hozzászólatása után ki mondta, hogy — több a vizonyok sulyosnak szövetéket helyzetét bizonyra sikerülni fog jobbra fordítani. Végül az új igazgatóság tagjail megválasztotta a közgyűlés a kövelezőket: Kéglivich Gábor gy. Harkányi Janos báró, Barcsa Károly, Kúszler Henrik, Semere Huba, Reusz Henrik, Györgyi Illés; a felügyelőbizottság tagjai lettek: Goldmann Mihály, Domonyi György, Beer Henrik, Várhó Gábor.

Kinek van vadgesztenyéje? Németsörzéből nagyobb mennyiségű vadgesztenyét keresnek megtrétele, vadak takarmányozása céljára. Felkérjük tehát azon gazdátársainkat, akik nagyobb mennyiségű vadgesztenyével rendelkeznek, szveskedjenek az OMGE.-nél jelentkezni, hogy ez a külföldi ömököt utbaigaztassa.

Szarvasmarhadíjazás Nagybeskereken. A torontalmégyi gazd. egyesület folyó évi november hó 4-én szarvasmarhadíjazást rendez Nagybeskereken. A díjakat a földmivélelyügyi miniszter és részben Nagybeskereke város tanácsa ajándékozta. A díjazásra elővezethet bármely torontalmégyi állattulajdonos saját nevelésű hazai (magyar) fajtaú és nyugoti (farka) fajtaú tehenét és egytől-négy idősébb szarvasmarhát. A saját nevelés hatóságilag igazolandan és a kiállítandan szarvasmarhák nov. 3-ig Nagybeskereke város polgármesterénél bejelentendők.

Palýázást felhívás. A magy. kir. államvasút igazgatósága az 1901. évi január hó 14-ől 1901. évi február hó 31-ig esztendőre arra kövezték 2 évben szűkítés 650 méter-mázsa gyapotfónl (nagybörézt csapágyaköl) 900 kg. fehérgyapotfónl és 800 kg. fehérgyapotfónl szállítátsáának biztósítására nyilváno pályázót hírdet. Ezen mennyiséghez csak a meközött évi előirányoztat képezik, emélgé azaz azaz 312 ezer forint, e mellett azon jöved, hogy csapágyaköl 650 q. mennyiségű a tényleges szükséglethez képest egynegyötödöt több, vagy kevesebbet is szállítathasson. A szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy ut. 73. sz. II. em.) és valamennyi üzletvésztésnél a hivatalos órákban naponként megkelethető, vagy 50 filléren megállapított ár előzetes leíréséze mellett a budapesti nyomtatványtárnál megkezezhető. Ha a szállítási feltételek megküldése postán kívánatik, úgy postaköltséggel fejében külön még 20 fillér küldendő be.

A „Torontalmégyi Gazdasági Egyesület” szeptember 30-án Török-Banásznál lojdayás és lövényszerű tartott. A hírlő-bizottság elé tisztelesen 90 lb került, ezek közül 20 részélt jutalmazásában. A díjazást lövényszerű követte, melyre a díjakat a földmivélelyügyi miniszter, a torontalmégyi gazd. egyesület és egyes törökkanizsai bírtokosok adták. A díjazás alkalmaival igen megelégsztott a lövényszerűen a mult évi díjazás jókórny befolyása s jövőre a díjazások ismételtetni fognak.

Mauthner Ödön

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-ut. 33. VI., Andrássy-út 23. sz.

minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napi áron mindenféle gazdasági magot, és pedig:

Luczernát,

nyulszakutát,

lenmagot,

napraforgót,

löhérmagot,

haltaczimet,

fehér kölest,

csabehuralt stb.

továbbá

fehérherét,

takarmány répmagot,

vörös kölest,

göngyömagot,

fehérherét,

tavaszi búkkönyvet,

kendermagot,

glétitschia magot.

biborherét,

mustármagot,

gomborkát,

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tulajdonát képező Istvánlelki szőlőtelepen feleslegessé vált felszerelések, egy mintegy három hektoliteres ürtartalmu

Mabile rendszerű borprés

és

egy töltőgető eke,

gömbölyű fenyőfa karó

eladó. Felvilágosítással szolgál az «O. M. G. E.» titkári hivatala Budapest, Üllői út 25.

Tejgazdasági Zsebnaptár

az 1901. évre II. évfolyam.

Szerkeszté és kiadja **Jeszzenszky Pál,** az O. M. G. E. titkárja.

Ára: O. M. G. E. tagoknak, a Gazdasági Orsz. Egyesületnek, valamint a Tejmérnök Egyesületének tagjainak alább értekezten.

3 kor. 30 fill. Böttli ára 4 korona.

Tejgazdasági foglalkozóknak nélkülözhetetlen.

Megrendelhető a kiadóhivatalban, Bpest, IX. Üllői út 25. szám.

Nádledás. 50-600 literes szőlőszűrő készülék. A szőlő kiválóan alkalmas szőlőkre, újítás terében, mindenféle szőlőkre, a szőlő növekedésére. Adatok a tételekért. Felmérés, felállítás, szerelés, szállítás, 170

Csákvár. 1000 literes szőlőszűrő készülék. A szőlő kiválóan alkalmas szőlőkre, újítás terében, mindenféle szőlőkre, a szőlő növekedésére. Adatok a tételekért. Felmérés, felállítás, szerelés, szállítás, 170

Diót, tőkmagot, anyarozsot, nadragulya levelet és gyökereket, sikárgyökereket, lós zört, marha- és disznószört, sörtét a legfelső áron vesz a **Magyar kivitel- és csomagzállítási részvénytársaság** Budapestben.

Tó-gazdaságaimból

Ajánlok ózsi és koravetési szállításra egy-egy ledényrak, gumiszőnyeg, zsebnaptár, ártóg-, csuka és csomó-felmérő- könyvtől. Fogas-állító-krék.

Coruhuz Béla, Budapest, IV. kerület Molnár-úttal 17.

Zseppeszi kárpáti juhtúr, (nyugati kerület) Budapest, V. kerület, József-utca 10.

Molnárék Lajos, Budapest, VIII. kerület, Árkád-utca 17.

Magy. kir. Államvasutak. Üzemeltetés Débrecon.

Pályázati hirdetésny. Alulírott üzemeltetés az 1901. esztől további két évben szükséges pályafutásti fák, deszkák, palók szállításának biztosítása czéljából pályázatot hirdet.

A pályázati feltevések, megítérvények és ajánlati minták minden üzemeltetés-szolgálat és iparkamrában megtalálható, a debreconai üzemeltetés-tűzőnél pedig nem is megismerhetők.

A pályázati feltevések alapján szerkesztett ajánlatok 1900. évi november hó 20-án déli 12 óráig nyújthatók be a debreconai üzemeltetésű irodájában. A bányafélek egy nappal előbb tekeredők az üzemeltetésű gyűjtőpénztárnál. Magy. kir. Államvasutak. Üzemeltetés Débrecon.

A magy. kir. államvasutak téli menetrendje.

Érvényes 1900. évi október hó 1-16i.

A vonatok INDULASA Budapestről.

A vonatok ERKEZÉSE Budapestre.

A keleti pályaudvaron		A nyugati pályaudvaron		A keleti pályaudvaron		A nyugati pályaudvaron	
idő	felk.	idő	felk.	idő	felk.	idő	felk.
6:00	Keleti	6:30	Délkeleti	6:00	Keleti	6:30	Délkeleti
6:15	Keleti	6:45	Délkeleti	6:15	Keleti	6:45	Délkeleti
6:30	Keleti	7:00	Délkeleti	6:30	Keleti	7:00	Délkeleti
6:45	Keleti	7:15	Délkeleti	6:45	Keleti	7:15	Délkeleti
7:00	Keleti	7:30	Délkeleti	7:00	Keleti	7:30	Délkeleti
7:15	Keleti	7:45	Délkeleti	7:15	Keleti	7:45	Délkeleti
7:30	Keleti	8:00	Délkeleti	7:30	Keleti	8:00	Délkeleti
7:45	Keleti	8:15	Délkeleti	7:45	Keleti	8:15	Délkeleti
8:00	Keleti	8:30	Délkeleti	8:00	Keleti	8:30	Délkeleti
8:15	Keleti	8:45	Délkeleti	8:15	Keleti	8:45	Délkeleti
8:30	Keleti	9:00	Délkeleti	8:30	Keleti	9:00	Délkeleti
8:45	Keleti	9:15	Délkeleti	8:45	Keleti	9:15	Délkeleti
9:00	Keleti	9:30	Délkeleti	9:00	Keleti	9:30	Délkeleti
9:15	Keleti	9:45	Délkeleti	9:15	Keleti	9:45	Délkeleti
9:30	Keleti	10:00	Délkeleti	9:30	Keleti	10:00	Délkeleti

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosra.

A vonatok érkezése Buda-Csalázyfűrészi kiterőre.

idő	felk.	idő	felk.
6:00	Keleti	6:00	Keleti
6:15	Keleti	6:15	Keleti
6:30	Keleti	6:30	Keleti
6:45	Keleti	6:45	Keleti
7:00	Keleti	7:00	Keleti

KIS HIRDETESEK

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélvegyet vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Kereskedelmi... Aló maiban... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Felvételek

gondolják... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Számartató

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

30 éves

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Vöröstarka

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

VEGYÉRSÉK.

Hasonbóllet... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Gárdasz

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Gárdasz

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Gárdasz

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Földmérés

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Földmérés

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Földmérés

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Állás

örökös... Helyettesítendő... Helyettesítendő... Helyettesítendő...

Vöröstarka tinó és üsző... WELER és EISNER... Kis-Czelli kereskedők.

Haldek... BUDAPEST, Károly körút 9. ... Klein és Spitzer... Kisz-Czelli kereskedők.

25-30 drb tehén, 1098... 50-60 drb tehén... Gróf Herberstein Albert 157

Birtok eladás... Kúriá Darócson... Uray Istvánköltő Budapest, VIII. Págy-u. 3.

GŐZMIVÉLÉS.

Nagyobb területek szántását gözekével

hajlását vagy elváltatni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez

Érdeklődők kéretnek, hogy alatti címrehoz forduljanak.

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

gőzüzemelési vállalkozó

Szőlőoltványok, európai és amerikai gyökeres
és sima vesszők

a lehető legjobb minőségben fajtisztán nagy mennyiségben
kaphatók

BERÉNYI JENŐ szőlőkezelőségénél
Zalaszentgróton.

Kívánatra árjegyzék küldetik. 1711

Magy. kir. Államvasutak igazgatósága.
158119. B/II.

Hirdetmény.

(Szász-magyar vasuti kötelek.)

Folyó évi november hó 1-ével a fenti kötdékben 1898. évi márczius 1-je óta
érvényes díjazásb II. rész 2. és 3. füzetéhez (5/b. sz. kivételes díjazásb gabonára
stb.) a K. póttdékok légnék hatálya, melyekben korpaszállítmányokra nézve mérsékelt
díjtételek foglaltak.

Ezen póttdékok a rézes vasutaknál együttesen 17 fillértér kaphatók.

A magyar kir. Államvasutak igazgatósága
a rézes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

AZ

ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

felügyelete alatt álló

KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT

kiadásában a következők

gazdasági könyvek jelentek meg:

	füzve	kötve
	kor. fill.	kor. fill.
Cselkó és Kossutány <i>Takarmányozásán</i>	4.80	6.---
Cserháti Sándor <i>Talajismeret</i>	3.20	---
Hilgard-Treitz <i>Szíkes talajok</i>	1.60	2.---
Domokos K. <i>Gazdasági építéset</i> 1-ső rész	4.80	---
Száhlender Gyula <i>Gazdasági építéset</i>	---	---
11-ik rész	5.20	6.---
Szűts Mihály <i>Mezőgazdasági becsléstan</i>	5.20	6.---
Cserháti Sándor <i>Okoskerü talajmivélés</i>	5.20	6.---
Acscádi Jenő <i>Mezőgazdasági Ut., Vasut-és</i>	---	---
<i>Hidépítéset</i>	5.20	6.---
Molnár István <i>Gazdasági gyümölcsstermelés</i>	4.---	4.80
Beiwinkler Vilmos <i>Fajbaromfi-tenyésztés</i>	10.---	12.---
Részó Imre <i>Czukorrepá-magtenyésztés</i>	2.---	---
Dr. Baross János <i>Idegenek birtokbeszerzése</i> 6.---	---	---

Megrendelések az

Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)
intézendők.

A műveket bérmentre küldjük; s minden megrendelés
után 25%-o engedményt adunk.

50% terméstartó

érhető el, ha a talaj 30%-os darabos égetett maró mészszel vagy 75%-os
szénasav égetett mészporral trágyáztatik. A legnagyobb uradalmaink
kifinomott kipróbált trágyázási módszer. 1. rendű referenciákkal! Fenti ezütket
valamint mindenkor friss, szép fehér építkezési mészet bármely
1837 vasutállomásra bérmentre legelősebben szállít

ELSŐ BAKONY-SZENTGALI MÉSZELEPEK
KLEIN MÁRKUS FIAI Szentgál (Veszprém megye.)

A monarchia legnagyobb speci-
alista cégé vízvezetékék és sz-
vattyrak berendezésére.

Ö 10 000 000 vízvezeték berendezések, praktikus, egyszerű létesítésmóddal, kétféle szerkezeti
típusban megvalósítás mellett szállíthatók vívtól társulati magyara és kőszárvai társulások,
kiszárazási és fontosított költözések stb. 1893/4

Lapunk bekötési táblája

1 fnt 36 kr-ért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

73655.1900.

Örökeldási hirdetmény.

Tolna vármegyében Agárd község határában a
Sárvíz csatorna balpartján fekvő és a szegzárdi magy-
ar tanulmány alapítványi uradalom tulajdonához
tartozó Gencsi pusztai földbirtoknak 353,000 kat. hol-
dat kitevő részlete az alólírott miniszterium IX-ik
ügyosztályában

f. 1900. évi október hó 20-án

tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás utján örök-
áron el fog adni.

A 15000 korona bántéppénz letételét igazoló pénz-
tári nyugtával felszerelt és 1 koronás bélyeggel ellá-
tott írásbeli ajánlatok a fenti jelzett nap délelőtt
10 órájáig a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál
nyújtandók be.

A részletes örök-eladási versenytárgyalási felté-
lek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és
a szegzárdi kir. közalapr. gazd. felügyelőségénél (Szeg-
zárdon) a hivatalos órák alatt betekinethők.

Budapestben, 1900. évi október hó 18-án.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir.
miniszteriumtól.

6896